

Obisk osnovne šole na Škotskem

V okviru projekta **Glas učenca – most do učenja (Student Voice – the Bridge to learning)** se je skupina učiteljic in svetovalk udeležila konference na Škotskem. V okviru obiska smo obiskali tudi dve osnovni šoli. Razredne učiteljice smo se usmerile predvsem v opazovanje učenja in poučevanja na razredni stopnji in tudi v spremljanje fizičnega, socialnega in didaktičnega učnega okolja. V nadaljevanju skozi fotografije predstavljamo nekaj idej za izvajanje pouka na Elphinstone Primary (manjša šola v predmestju Edinburga). Na obisku šole smo bili z namenom, da opazujemo, kako so učenci vključeni v učni proces in kako delujejo načela formativnega spremljanja.

Ob vstopu v avlo šole nas je poleg mnogih plakatov, ki izražajo vizijo šole, pričakala polička, nad katero je zapisano **NAŠI OBČUTKI SO ZELO POMEMBNI**. Na polici je bil nastavljen zvezek, v katerega lahko vsak učenec, delavec ali obiskovalec šole v vsakem trenutku napiše, kaj občuti oz. kako se počuti.

Slika 1: Naši občutki so zelo pomembni – tabla in zvezek na hodniku šole

V zvezek na hodniku vpisujejo svoje refleksije učitelji, učenci in drugi delavci šole. Eden izmed vpisov učiteljice ima naslednjo vsebino: »Ponosna sem na učence svojega razreda, saj so se *danes na igrišču igrali tako, da so spoštovali drug drugega in bili drug z drugim prijazni.*« (november, učiteljica M. P.)

Slika 2: Zvezek, v katerega se pišejo čustva in občutki

Ob vходу v razrede smo lahko opazili napise: **NE REČEM NE, AMPAK REČEM NE ŠE**. Učenec 4. razreda nam je razložil, da se tega držijo in da namesto, da rečeš »*da ne znaš*«, rečeš, »*da še ne znaš*«, obenem pa poveš, do kdaj se boš naučil. Povedal je tudi, da to uporabljajo tudi učitelji, ko se pogovarjajo z učenci.

Slika 3: Pozitivne misli v vseh prostorih

V kotičku za pisanje je predstavljen opis risbe, s katerim so se v tistem obdobju ukvarjali učenci 1. razreda. Učencu je dana iztočnica **To je ...**, ob kateri opiše risbo. Risbe, ki jih učenci opisujejo, so njihovi lastni izdelki oz. izdelki sošolcev. Na panoju je viden tudi zapis namena učenja, in sicer v obliki vprašanja: **Kako napisati dobro poved?**

Na panoju so pripeti tudi kriteriji uspešnosti v obliki piktogramov in obenem opisani z besedo. Npr:

ABC = velika začetnica,
slika prsta = presledek med besedami,
beri = ko napišeš, ponovno preberi.

V prvem razredu je pod glavno tablo nameščen časovni trak, na katerem učiteljica z učenci vsak dan na začetku dneva prikaže potek dela. V ta namen imajo v razredu pripravljene kartončke s sliko in opisom dejavnosti, npr. pisanje, igra, pogovor v krogu ... Te kartončke razvrstijo v ustrezen vrstni red in ob koncu dneva ob njih reflektirajo, kaj so počeli in kako uspešni so bili pri tem.

Slika 4: Dnevni načrt dela v razredu

Interaktivna tabla je v prvem razredu nameščena na višini, ki je otroci ne dosežejo. Za rešitev te težave so pod tablo postavili podest oz. neke vrste stopnički, ki omogočata dostop otroka do vseh funkcij table. Obenem pa učenci na

Slika 5: Kotiček za pisanje

teh stopnicah pogosto opravljajo skupinske pogovore ali delo v dvojicah.

Ustvarjalni kotiček je namenjen delu z gradivi (papir, plastika, karton, les). V kotičku je vsak teden nameščen dogovorjeni namen dela in učenci v času izbiranja dejavnosti ustvarjajo z gradivi.

V likovnem kotičku so učencem na voljo različni likovni materiali. Na tabli v kotičku je s piktogrami nakazana tudi likovna naloga oz. likovni problem. V času našega opazovanja je to bilo mešanje barv, kar učenci preizkušajo z različnimi tehnikami.

Slika 6: Likovni kotiček

V matematičnem kotičku so po škatlah nameščeni različni materiali, ki omogočajo konkretno delo v različnih učnih sklopih. Tako je na voljo velik stotični kvadrat (z omogočenimi praznimi kockami), škatla s pripomočki za merjenje, predmeti za štetje, geometrijska

telesa, številске kocke. Ob vseh aktivnostih je naveden namen učenja.

Slika 7: Matematični kotiček

V prvem razredu ima velik pomen tudi čas za igro, kar lahko prepoznamo tudi iz urejenosti prostora. S preprostim kartonom je nakazana meja za igralni kotiček, v katerem so preproga, likalna miza, igralna kuhinja, lutke, dojenčki. Učenci se lahko v vsakem trenutku umaknejo v ta kotiček. Tega ne izkoriščajo v času drugih dejavnosti, saj vedo, da bo čas za igro vsak dan tudi odmerjen.

Slika 8: Matematični kotiček

Slika 9: Igralni kotiček

Kotiček za pisanje prehaja v spodnjem delu v bralni kotiček, ki je ograjen s knjižnim policnikom in preprogo. Učenec si izbere blazino, izbere knjigo ali revijo in bere. Pri tem je pozoren na kriterije uspešnosti za tiho branje. V kotičku so raznolika bralna gradiva, od stripov, slikanic, slikopisov, leporela, do časopisov in otroških enciklopedij.

V kotičku imajo posebno mesto tudi rdeči listki z naborom »zahtevnih« besed. Gre za besede, ki jih je težje prebrati ali zapisati oz. za besede, ki se drugače pišejo kot berejo ali izgovarjajo. Ob teh besedah je naveden namen učenja: »Učimo se brati in pisati »zapletene« besede.«

Slika 10: Bralni kotiček

V vsakem razredu osnovne šole je polica, v kateri imajo učenci predale. Vanje vlagajo rešene in pregledane delovne liste. Na vrhu police sta dve škatli, na eni je napis DOKONČANE NALOGE in na drugi napis DELO, KI ŠE NI KONČANO. Učenci tako pospravljajo svoje izdelke, učiteljica jih pregleda in jih vrne v škatlo dokončani izdelki. Le-te učenci potem uvrstijo v svoje škatle.

Slika 11: Police za organizacijo dela

Na omari so nameščeni listi, ki so namenjeni zbiranju dobrih idej za nove projekte in dejavnosti. Ko ima učenec idejo za to, kaj bi še lahko počeli ali raziskovali, to sporoči učiteljici. Učenec sam ali pa učiteljica idejo zapiše na list. Ob priložnosti razmislijo o uresničitvi ideje in o načinu, kako jo izvesti.

Slika 12: Zbiranje idej

Pri uri športa, ki je bila namenjena učenju škotskega ljudskega plesa, smo lahko opazili, kako učitelj pri svojem načrtovanju združuje in

povezuje cilje, povezane z gibanjem (ritem), nastopanjem in večino sodelovanja.

Med kriteriji uspešnosti, ki so bili navedeni na tabli v telovadnici, je bilo prepoznati naslednje:

- *Učim se, kako nastopiti s spoštovanjem do sebe in drugih.*
- *Znam izkazati spoštovanje do svojega sošolca in skupine skozi: držanje rok, prijazne besede, dogovarjanje.*
- *Upoštevam ritem in hitrost.*
- *Raziščem škotsko izročilo, naučim se povezati gibe v celoten ples in jih izvesti v skladu z ritmom glasbe.*

V času odmora, ki ga imenujejo ČAS ZA IGRO (ang. playtime), gredo vsi učenci na šolsko dvorišče z igriščem. To izvedejo ne glede na vreme.

Na dvorišču je opaziti travnato površino, vrt, več vrtičkov, urejenih v odpadnih avtomobilskih gumah, pokrit del igrišča z grafiti, ki jih ustvarjajo učenci, asfaltirani del s podlagami, ki učence vabijo k izvajanju naravnih oblik gibanja. K ureditvi igrišča lahko svoje ideje prispevajo tudi učenci in njihovi starši. Zapišejo jih na tablo ob izhodu na igrišče.

Že v prvem razredu je opaziti vključevanje ciljev s področja razvoja digitalne pismenosti. Na tablici ob računalniku v prvem razredu je naveden namen učenja v obliki vprašanj, ki se glasita: »Se znaš prijaviti v računalnik z uporabo uporabniškega imena in gesla? Se znaš prijaviti in odjaviti?«

Ob računalniku je košarica z vizitkami, na katerih so gesla in elektronski naslovi vseh učencev v razredu.

Med mnogimi idejami smo izbrali tiste, za katere smo prepričani, da bi jih z lahkoto prenesli v vsak slovenski razred. Uresničljivost formativnega spremljanja veje iz

Sliki 13 in 14: Kriteriji uspešnosti v telovadnici

Slika 15: Šolsko dvorišče in igrišče

Slika 16: IKT kotiček

Slika 17: Praznovanje naših dosežkov

vseh dejavnosti šole. Tako smo lahko opazili vključenost učencev v načrtovanje učnega okolja, počutja, kakor tudi v organiziranje vseh dejavnosti šole. Pomembno vlogo ima tudi povratna informacija. V omenjeni šoli posebno mesto zavzema igra in veščine, ki jih otroci preko nje lahko razvijajo. Mnogo drugih idej pa ob naslednji priložnosti.

Zapisala: **dr. Leonida Novak**,
Zavod RS za šolstvo